

Sygn. akt **III AUa 744/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Cyran

Sędziowie: SSA Dorota Goss-Kokot

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)

Protokolant: insp.ds.biurowości Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2016 r. w Poznaniu

sprawy **(...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanego : M. K.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 2 grudnia 2014 r. sygn. akt VIII U 3541/13

1. oddała apelację;
2. zasądza od odwołującej spółki na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Ewa Cyran	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------------------	---------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2013 r., adresowaną do **(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. i M. K.**, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia M. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. wynosi:

okres	ubezpieczenie emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
-------	------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------

(mm/rrrr)			
03/2010	9800,00 zł	9800,00 zł	8456,42 zł
09/2010	9639,20 zł	9639,20 zł	8317,66 zł
10/2010	9074,13 zł	9500,00 zł	8245,50 zł
11/2010	0,00 zł	9500,00 zł	9267,25 zł
12/2010	0,00 zł	9880,00 zł	9637,94 zł
04/2011	9800,00 zł	9800,00 zł	8456,42 zł
09/2011	9647,34 zł	9647,34 zł	8324,69 zł
11/2011	3322,66 zł	9500,00 zł	8893,12 zł
12/2011	0,00 zł	9880,00 zł	9637,94 zł
03/2012	9800,00 zł	9800,00 zł	8456,42 zł
09/2012	9908,11 zł	9908,11 zł	8549,71 zł
11/2012	1946,89 zł	9750,00 zł	9291,90 zł
12/2012	0,00 zł	10130,00 zł	9881,81 zł

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że płatnik składek przyznając pracownikom bony towarowe oraz dokonując wypłat z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, a nadto finansując imprezy okolicznościowe, nie zastosował kryterium socjalnego, albowiem nie uwzględnił przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych sytuacji rodzinnej, życiowej i materialnej pracowników.

Na skutek odwołania płatnika składek od powyższej decyzji - Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 02 grudnia 2014r., w sprawie o sygn. akt VIII U 3541/13 zmienił zaskarżoną decyzję w części i nie doliczył do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne **M. K.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.: we wrześniu 2010 roku kwoty 139,20 złotych, we wrześniu 2011 roku kwoty 147,34 złotych, we wrześniu 2012 roku kwoty 158,11 złotych (pkt 1), oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (pkt 2) oraz zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu (pkt 3).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. powstała w 1990 r., do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Handlowego (...) została wpisana w dniu 21 maja 2002 r. pod numerem (...). Jedyńm wspólnikiem Spółki jest (...) Sp. z o.o. Głównym przedmiotem działalności Spółki, w myśl wpisu do KRS, są uprawy rolne i hodowla zwierząt. Na dzień 30 listopada 2012 r. płatnik zgłaszał do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego 444 osób zatrudnione w oparciu o umowę o pracę oraz 43 osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia.

W obowiązującym u odwołującej od 1 czerwca 2006 r. Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w § 5 ust. 2 postanowiono, iż przyznawanie usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionego do korzystania z Funduszu. Podstawę do przyznania świadczeń stanowi dochód netto przypadający na osobę w rodzinie wykazany w oświadczeniu pracownika. Przyznanie dofinansowania z Funduszu dla osób uprawnionych może być również uzależnione od stażu pracownika u pracodawcy oraz od kolejności złożenia wniosku. Decyzje przyznające pracownikom świadczenia z ZFŚS podejmowane są po uzgodnieniu z członkami Komisji Socjalnej.

Zgodnie z § 3 Regulaminu, środki Funduszu przeznacza się na finansowanie imprez okolicznościowych, pomoc rzeczową i pieniężną dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej lub materialnej (wypadki losowe), świadczenia rzeczowe i pieniężne z okazji świąt, uroczystości, jubileuszy oraz na akcje socjalne na rzecz pracowników.

Wysokość poszczególnych świadczeń wydatkowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych była ustalana na posiedzeniach Komisji Socjalnej, które miały miejsce w dniach:

- 1 marca 2010 r.: w protokole z posiedzenia określono, że wszyscy pracownicy otrzymają z okazji Świąt Wielkanocnych bony towarowe S. w wysokości: dyrektorzy: 200 zł, pozostali pracownicy: 300 zł, pracownicy zatrudnieni w okresie od 1 marca 2009 r. do 31 marca 2010 r.: 100 zł,

- 10 grudnia 2010 r. w protokole z posiedzenia określono, że wszyscy pracownicy otrzymają z okazji Świąt Bożego Narodzenia wypłatę pieniędzy z funduszu socjalnego w wysokości: dyrektorzy 280 zł, pozostali pracownicy zatrudnieni najpóźniej do 30 listopada 2010 r. i będący pracownikami w dniu posiedzenia komisji 380 zł, pracownicy zatrudnieni w grudniu 2010 r. 100 zł,

- 28 marca 2011 r. w protokole z posiedzenia określono, że wszyscy pracownicy otrzymają z okazji Świąt Wielkanocnych bony towarowe S. w wysokości: dyrektorzy: 200 zł, pozostali pracownicy zatrudnieni najpóźniej do 31 marca 2011 r. i nie będący w okresie wypowiedzenia: 300 zł, pracownicy zatrudnieni w okresie od 1 kwietnia 2011 r. do 22 kwietnia 2011 r.: 100 zł,

- 9 grudnia 2011 r. w protokole z posiedzenia określono, że wszyscy pracownicy otrzymają z okazji Świąt Bożego Narodzenia wypłatę pieniędzy z funduszu socjalnego w wysokości: dyrektorzy: 280 zł, pozostali pracownicy zatrudnieni najpóźniej do 30 listopada 2011 r. i będący pracownikami w dniu posiedzenia komisji: 380 zł, pracownicy zatrudnieni w grudniu 2011 r. (do 23 grudnia włącznie): 100 zł,

- 26 marca 2012 r. w protokole z posiedzenia określono, że wszyscy pracownicy otrzymają z okazji Świąt Wielkanocnych wypłatę pieniędzy z funduszu socjalnego w wysokości: dyrektorzy: 200 zł, pozostali pracownicy będący pracownikami w dniu 8 kwietnia 2012 r.: 300 zł,

- 12 grudnia 2012 r. w protokole z posiedzenia określono, że wszyscy pracownicy otrzymają z okazji Świąt Bożego Narodzenia wypłatę pieniędzy z funduszu socjalnego w wysokości: dyrektorzy: 280 zł, pozostali pracownicy zatrudnieni najpóźniej do 30 listopada 2012 r. i będący pracownikami w dniu posiedzenia komisji (z wyłączeniem

osób znajdujących się w okresie wypowiedzenia): 380 zł, pracownicy zatrudnieni w grudniu 2012 r. (do 23 grudnia włącznie): 100 zł.

W latach 2010 – 2012 odwołująca wydawała na rzecz pracowników świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Świadczenia te obejmowały bony towarowe, wypłaty pieniężne z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, sfinansowanie usługi medycznej i szczepionki przeciwko grypie, sfinansowanie organizacji imprez okolicznościowych tzw. dożynek.

Świadczenia w postaci bonów towarowych oraz wypłat pieniężnych z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia były wydatkowane przez Spółkę bez ustalania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników. Wysokość świadczeń na rzecz pracowników określała Komisja socjalna wyłącznie przy uwzględnieniu stanowiska zajmowanego przez pracowników. Zostali oni podzieleni na dwie grupy: pracowników zarządzających (dyrektorów) oraz pozostałych pracowników. Pierwsza grupa była uprawniona do niższych świadczeń niż pracownicy szeregowi, niepiastujący stanowisk kierowniczych. Taki podział dyktowany był stosunkowo małym zróżnicowaniem płac wśród pracowników niższego szczebla.

Sąd Okręgowy ustalił, że od osób uprawnionych do świadczeń z Funduszu nie odbierano przewidzianych w obowiązującym Regulaminie oświadczeń wskazujących na średni miesięczny dochód brutto na osobę w rodzinie, stanowiący podstawę opodatkowania, obliczony na podstawie dochodów razem zamieszkałych i prowadzących wspólne gospodarstwo domowe członków rodziny danego pracownika wraz z dziećmi. Świadczenia w postaci bonów towarowych oraz wypłat z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia były wydawane bez pisemnych wniosków pracowników zawierających szczegółowy opis ich sytuacji życiowej, materialnej i zdrowotnej z uwzględnieniem podania informacji odnośnie ilości osób w gospodarstwie domowym, dochodów na członka rodziny (netto lub brutto), wieku i liczby dzieci, opisu stanu zdrowia, jak i udokumentowania tych informacji.

Odwołująca organizowała dla swoich pracowników imprezy integracyjne, co wiązało się m.in. z korzystaniem z poczęstunku, który został pozostawiony do dyspozycji pracowników. Spotkanie adresowane było do ogółu pracowników, uczestnictwo było dobrowolne, opłata za poczęstunek ustalona była ryczałtowo bez względu na liczbę uczestników. Odbływały się one w 4 rejonach Polski po zbiorach z pól. Płatnik nie wiedział jaka była faktyczna liczba pracowników uczestniczących w spotkaniu. Nie było list obecności związanych z dowożeniem i obecnością na imprezie.

Zainteresowany M. K. będąc w latach 2010-2012 zatrudnionym w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. na podstawie umowy o pracę, był uprawniony do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Tytułem świadczeń socjalnych zainteresowany otrzymał ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych: bony towarowe z okazji Świąt Wielkanocnych (w 03/2010 r. – 300 zł, w 04/2011 r. – 300 zł), wypłaty pieniężne z okazji Świąt Wielkanocnych (w 03/2012 r. – 300 zł), wypłaty pieniężne z okazji Świąt Bożego Narodzenia (w 12/2010 r. – 380 zł, w 12/2011 r. – 380 zł, w 12/2012 r. – 380 zł). Nadto M. K. uczestniczył w imprezie okolicznościowej zwanej „dożynkami”, sfinansowanej ze środków ZFŚS. Organ rentowy obliczył, że koszt udziału zainteresowanego w tej imprezie wyniósł: 09/2010 r. – 139,20 zł, 09/2011 r. – 147,34 zł, 09/2012 r. – 158,11 zł.

W okresie styczeń – marzec 2013 r. organ rentowy prowadził kontrolę w odwołującej Spółce i ustalił, że płatnik składek w składanych deklaracjach rozliczeniowych nie wykazywał tego, by obliczał składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od przychodu uzyskanego m. in. przez zainteresowanego tytułem bonów towarowych i wypłat z okazji Świąt Wielkanocnych, wypłat z okazji Świąt Bożego Narodzenia i finansowania imprez okolicznościowych. Konsekwencją kontroli było wydanie zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy wskazał w oparciu o jakie dowody ustalił powyższy stan faktyczny i ocenił wiarygodność zgromadzonego materiału dowodowego. Sąd Okręgowy wskazał, że oddalił wniosek odwołującej Spółki o powołanie biegłych z zakresu: rachunkowości, podatków oraz wynagrodzeń, oceny sytuacji socjalnej oraz wyceny świadczeń socjalnych, diety, ekonomiki żywienia, albowiem przedmiotem sporu było ustalenie czy odwołująca dokonała oceny sytuacji socjalnej

swoich pracowników i postępowanie dowodowe winno więc ograniczyć się do zbadania czy i w jaki sposób płatnik wypełnił ten obowiązek jeszcze na etapie przyznawania świadczeń. Z tych samych powodów Sąd oddalił wnioski o zobowiązanie zainteresowanego do przedłożenia dokumentów na podstawie których będzie możliwe ustalenie dochodów jego rodziny. Obowiązkiem odwołującej Spółki był bowiem prawidłowy rozdział środków z ZFŚS już w momencie przyznawania świadczeń, a także dokonanie już wówczas prawidłowej oceny, czy postawiony do dyspozycji pracownika określona wartość majątkowa winna być uwzględniona w podstawie wymiaru składek. Ocena sytuacji socjalnej pracownika musi następować zatem najpóźniej w chwili dokonywania wypłaty świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 lutego 2012 r., III AUa 978/11).

W oparciu o wyżej poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy wskazał, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części dotyczącej wliczenia do podstawy składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne wartości imprezy okolicznościowej nazwanej „dożynkami”. Z kolei w zakresie dotyczącym obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne świadczeń finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci bonów towarowych i wypłat z okazji Świąt Wielkanocnych w latach 2010-2012 oraz wypłat pieniężnych z okazji Świąt Bożego Narodzenia w grudniu 2010 r., w grudniu 2011 r. i w grudniu 2012 r., zdaniem Sądu Okręgowego, odwołanie należało oddalić.

Rozpoznając wniesione odwołanie, w pierwszej kolejności Sąd Okręgowy przywołując treść art. 68 ust. 1 pkt 1 oraz art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442), wskazał, że pozwany miał prawo do dokonania analizy prawidłowości wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Przyznanie takiego uprawnienia pozwanemu umożliwia mu bowiem prawidłową realizację przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych, do czego jest zobowiązany na mocy art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy.

W dalszej kolejności, dokonując merytorycznej oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji, Sąd Okręgowy powoływał art. 4 pkt 9, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, stwierdzając, że przedmiotem sporu w sprawie było to czy kwoty przypisane zainteresowanemu jako przychód, wskazane w części rozstrzygającej decyzji, stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne i czy w związku z tym prawidłowo kwoty te doliczono do przychodów osiągniętych przez zainteresowanego w spornych okresach, czy też podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek w myśl § 1 i § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 1998 roku, nr 161, poz. 1106 ze zm.).

Sąd Okręgowy mając na względzie powyżej przywołane przepisy stwierdził, że świadczenia przyznane pracownikom, w tym M. K., z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci bonów towarowych i wypłat z okazji Świąt Wielkanocnych: 03/2010 r., 04/2011 r., 03/2012 r. i wypłat z okazji Świąt Bożego Narodzenia: 12/2010 r., 12/2011 r., 12/2012 r., finansowane ze środków pochodzących z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, nie miały charakteru socjalnego, albowiem płatnik przyznając je naruszał zasady wynikające z treści art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, tj. nie uwzględniał sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika i tym samym, świadczeń tych nie można było wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Przywołany przepis wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Tymczasem odwołująca spółka wydając z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych swoim pracownikom, w tym w latach 2010-2012 M. K., świadczenia z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, nie uczyniła zadość wymogom stawianym w przywołanym przepisie oraz w przyjętym przez siebie Regulaminie.

Sąd Okręgowy wskazał, że odwołująca ustalając prawo i wysokość świadczeń socjalnych na rzecz pracowników w tym zainteresowanego, odstąpiła od ustalenia czy spełniają oni kryterium socjalne według zasad określonych w regulaminie i w powołanych wyżej przepisach prawa. Odwołująca Spółka w żaden sposób nie analizowała i nie

uwzględniała, przyznając świadczenie, tego ile osób prowadzi z danym ubezpieczonym gospodarstwo domowe, ile osób pozostaje na jego utrzymaniu, jaki jest jego majątek, jakie osiąga dodatkowe dochody, czy i w jakiej wysokości dochody osiągają pozostali członkowie jego rodziny, czy korzystają z pomocy socjalnej, jakie są ich koszty utrzymania. Zainteresowany, tak jak i pozostali pracownicy, nie składał dokumentów dotyczących swojej sytuacji życiowej, materialnej i zdrowotnej, które miałyby stanowić podstawę do ustalenia jego sytuacji w spornych okresach. Wartość świadczeń świątecznych przyznawanych pracownikom została uzależniona wyłącznie od stanowiska zajmowanego w Spółce, co w żadnym stopniu nie oznacza uwzględnienia łącznie - czego wymaga ustawa - sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Tym samym odwołująca naruszyła nie tylko przepis art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, ale i Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Wbrew treści uchwalonego Regulaminu strona odwołująca ustalając prawo do świadczeń socjalnych, jak i ustalając ich wysokość, odstąpiła od ustalenia stosowania kryterium socjalnego. W tym zakresie oparto się jedynie na protokołach posiedzeń Komisji Socjalnej, sprzecznych z postanowieniami Regulaminu, jak i cyt. ustawy, w których wysokość świadczenia uzależniono wyłącznie od piastowania lub nie przez pracownika, stanowiska dyrektorskiego w Spółce (...).

Powyższe uchybienia świadczą o tym, iż odwołująca wypłaciła/wydała sporne świadczenia bezpodstawnie, nie uwzględniając okoliczności, od których zaistnienia uzależnione zostało prawo pracownika do świadczeń.

Skoro w/w świadczenia nie są świadczeniami socjalnymi, a stanowią przychód zainteresowanego, to nie ma podstaw prawnych by odstąpić od obliczenia od nich należnych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, jak i Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego. Tym samym zasadnie organ rentowy doliczył równowartość świadczeń przyznawanych z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia do podstawy wymiaru składek wykazanych w deklaracjach rozliczeniowych przez Spółkę (...). Działalność taka stanowi konsekwencję obowiązujących powszechnie przepisów, iż podstawę do tzw. oskładkowania stanowi przychód pracownika uzyskany od jego pracodawcy.

Sąd Okręgowy wskazał, że podzielił natomiast stanowisko odwołującej się Spółki odnośnie tego, by nie uwzględniać w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jak i ubezpieczenie zdrowotne świadczeń finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, a związanych z organizacją imprez okolicznościowych, tzw. dożynek. Uzasadniając swoje stanowisko, wskazał, że działalność socjalna pracodawcy nie ogranicza się jedynie do udzielania ulgowych usług i świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Pracodawca może bowiem również zaspokajać zbiorowe potrzeby zatrudnionych, organizując masowe imprezy, np. wycieczki, spotkania integracyjne, pikniki, "andrzejki". Taki przejaw aktywności zakładu stanowi rodzaj rekreacji czy wypoczynku, a więc mieści się w pojęciu działalności socjalnej pracodawcy określonej w art. 2 pkt 1 cyt. ustawy. Tym samym za niezasadne Sąd Okręgowy uznał stanowisko pozwanego organu, by poniesione przez pracodawcę koszty takiego spotkania dzielić na pracowników i przypisywać do ich podstawy wymiaru składek jako przychód. Jak wynika bowiem z poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń, spotkania organizowane w poszczególnych częściach kraju przez Spółkę (...), tzw. dożynki, adresowane były do ogółu pracowników z danego regionu, uczestnictwo w nich było dobrowolne, a zapłata za poczęstunek ustalona była ryczałtowo bez względu na liczbę uczestników. Korzystanie z poczęstunku było zresztą dowolne, był on pozostawiony do dyspozycji pracowników i nikt nie odnotowywał tego kto, ile i co zjadł oraz wypił. W ramach poniesionych przez Spółkę kosztów tej imprezy było także zorganizowanie dojazdu pracowników na spotkanie. Płatnik nie wiedział, jaka była faktyczna liczba pracowników uczestniczących w spotkaniu, jak i korzystających z dojazdu. Tym samym określenie wysokości konkretnego kosztu udziału przypadającego na jednego uczestnika jest niemożliwe. Za niedopuszczalne należało uznać podzielenie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydatków związanych z organizacją imprezy integracyjnej, równo na wszystkich pracowników danej jednostki - zarówno uczestników, jak i tych którzy na spotkanie nie przybyli. W konsekwencji Sąd uznał, że wartość świadczenia została ustalona przez organ rentowy arbitralnie i nie obrazuje rzeczywistej korzyści uzyskanej przez pracowników.

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc w pkt 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w tej części i nie doliczył do podstawy wymiaru składek M. K. na ubezpieczenia: emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika

składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. - kwoty 139,20 zł we wrześniu 2010 r., kwoty 147,34 zł we wrześniu 2011 r., kwoty 158,11 zł we wrześniu 2012 r.

Z kolei w punkcie 2 wyroku, z uwagi na poczynione rozważania w pierwszej części uzasadnienia, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie w powyżej wskazanym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w pkt 3 sentencji wyroku na podstawie art. 100 k.p.c., znosząc wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu, wobec częściowej zmiany zaskarżonej decyzji, a tym samym częściowego uwzględnienia odwołania.

Apelację od powyższego wyroku złożył odwołujący płatnik (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., w części dotyczącej oddalenia odwołania w pozostałym zakresie i wzajemnego zniesienia pomiędzy stronami kosztów procesu, tj. co do pkt 2 i 3 wyroku, zarzucając:

I. naruszenie prawa materialnego, tj.

1) art. 68 ust. 1 pkt. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 8 ust. 3 oraz art. 12a ustawy z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do dokonania analizy prawidłowości wydatkowania przez odwołującą Spółkę środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, podczas gdy powyższe uprawnienia przysługują jedynie organizacjom związkowym oraz państwowej Inspekcji pracy, a uprawnienie takie nie zostało wprost przypisane do obowiązków organu rentowego;

2) § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż pracodawca do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne pracowników ma obowiązek wliczyć niestanowiące podstawy wymiaru składek świadczenie sfinansowane w całości ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w postaci równowartości wydanych bonów towarowych z okazji Świąt Wielkanocnych oraz wypłat środków pieniężnych z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Wielkanocnych, mieszczących się w katalogu świadczeń socjalnych, wymienionych w art. 2 ust. 1 ustawy o zfsś;

3) art. 4 ust. 9 w zw. z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a także § 1 i 2 rozporządzenia oraz art. 410 k.c., art. 29 § 1 pkt. 3 k.p. w zw. z treścią umowy o pracę łączącej pracownika z pracodawcą, a także art. 772, art. 78 § 1 i art. 80 k.p., polegające na przyjęciu, iż świadczenia udzielone w ramach zfsś zainteresowanemu przez odwołującą Spółkę zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie, mogą stanowić przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, podczas gdy środki te pochodziły z rachunku funduszu świadczeń socjalnych, były udzielane zgodnie z obowiązującym brzmieniem ustawy i regulaminu zfsś i nie mogły stać się wynagrodzeniem lub innym świadczeniem ze stosunku pracy;

4) art. 1, art. 2 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy o zfsś poprzez niewłaściwą wykładnię oraz błędne zastosowanie w/w przepisów prawa, a to poprzez przyjęcie, iż ze środków ZFŚS mogą być finansowane jedynie ulgowe usługi i świadczenia, a wysokość dopłat winna we wszystkich przypadkach uwzględniać sytuację życiową, rodzinną i materialną beneficjenta, podczas gdy w/w przepisy wskazują na możliwość sfinansowania różnych świadczeń, jak obiektów socjalnych, żłobków, różnych form wypoczynku, działalność kulturowo-oświatową, a także udzielenie pomocy materialnej lub finansowej, także o charakterze zbiorowym, gdzie nie bada się sytuacji materialnej, rodzinnej i życiowej każdego beneficjenta i gdzie liczba beneficjentów jest zmienna;

5) art. 6 k.c. w zw. z art. 2 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1 ustawy w zw. z § 1 i 2 rozporządzenia, polegające, na nieustaleniu oraz niewskazaniu dowodów potwierdzających, w jakim zakresie wydatkowane na rzecz zainteresowanego środki,

traktowane przez pracodawcę, jako świadczenie socjalne, nie stanowiły świadczenia socjalnego sensu stricte, a w jakim były nienależnym świadczeniem, niepodlegającym jednak wliczeniu do podstawy wymiaru składek;

II. naruszenie prawa procesowego, które to naruszenie doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego, tj.

1) art. 233 § 1 k.p.c., poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego i sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego wykładni zachowania odwołującej Spółki;

2) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 278 k.p.c., poprzez oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych a także art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku dowodowego z dokumentów będących w posiadaniu zainteresowanego i odwołującej się Spółki, czego skutkiem było przyjęcie, iż zainteresowany otrzymał ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych świadczenia w określonej w decyzji organu rentowego wysokości oraz że jego sytuacja materialna nie uzasadniała udzielenia mu świadczeń w takiej wysokości i w tym zakresie na zasadzie wyrażonej w art. 380 k.p.c. odwołująca złożyła wniosek o rozpoznanie przez Sąd II instancji postanowień Sądu I instancji w przedmiocie oddalenia w/w wniosków dowodowych;

3) art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż to po stronie odwołującej Spółki pozostawało udowodnienie, w jakiej wysokości świadczenie socjalne zostało zainteresowanemu przyznane;

4) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż świadczenia przyznane zainteresowanemu nie miały charakteru socjalnego i nie można było ich wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2 i 3 poprzez uwzględnienie odwołania i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu I instancji w części tj. w pkt. 2 i 3 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja jest bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne, bez potrzeby ponownego ich przytaczania. W świetle powyższego zarzuty apelacji nie mogły prowadzić do zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów naruszenia prawa procesowego, Sąd Apelacyjny wskazuje, że dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów odpowiada regułom określonym w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Odwoławczy podziela ocenę dokonaną przez Sąd I instancji, mając na uwadze, że okoliczność, iż z dowodów tych Sąd Okręgowy wywiódł wnioski niezgodne z oczekiwaniem strony, nie może stanowić skutecznego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Postawienie zarzutu obraży art. 233 § 1 k.p.c. nie może bowiem polegać na zaprezentowaniu przez skarżącą stanu faktycznego przyjętego na podstawie własnej oceny dowodów; skarżąca może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8 poz. 139 i z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000/10 poz. 189).

Sąd Okręgowy - w oparciu o prawidłowo ocenione dowody z dokumentów w postaci m.in. protokołów posiedzenia Komisji Socjalnej, znajdujących się w aktach organu rentowego, załączonych do akt niniejszej sprawy oraz zeznań w charakterze strony K. K. (członka zarządu odwołującej), prawidłowo ustalił jakie było kryterium stosowane przez odwołującego przy przyznawaniu świadczeń socjalnych, zaś ocena czy kryterium stosowane przez odwołującego stanowiło kryterium socjalne, należy do oceny prawnej, nie zaś oceny dowodów.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 278 k.p.c., poprzez oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, w tym z zakresu rachunkowości i podatków oraz wynagrodzeń, z zakresu oceny sytuacji socjalnej oraz wyceny świadczeń socjalnych. Kwestia wysokości świadczeń otrzymanych przez zainteresowanego nie była sporna, a nadto dowód z opinii biegłego nie jest środkiem dowodowym pozwalającym na czynienie ustaleń odnośnie charakteru socjalnego danego świadczenia. Sąd ubezpieczeń społecznych bada w niniejszym postępowaniu jakie było kryterium stosowane przez odwołującego przy przyznawaniu świadczeń socjalnych (w czasie ich przyznawania), a ustalenie tych okoliczności nie wymaga posiadania wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.). Zaś ocena czy kryterium stosowane przez odwołującego stanowiło kryterium socjalne, należy do oceny prawnej. Zatem brak było podstaw do powołania dowodu z opinii biegłych na wskazywane przez apelującą okoliczności.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku odwołującej o zobowiązanie wszystkich zainteresowanych do złożenia dokumentów obrazujących wysokość ich dochodów, jak i dochodów osób prowadzących z nim wspólnie gospodarstwo domowe. Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, już na etapie przyznawania świadczeń z Funduszu, odwołująca powinna uzyskiwać informacje na temat sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej beneficjentów świadczeń i poddawać ocenie przedłożone przez nich oświadczenia przy uwzględnieniu kryterium socjalnego. Tymczasem ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że spółka nie odbierała oświadczeń o dochodach na członka rodziny od poszczególnych pracowników, ani oświadczeń na temat ich sytuacji życiowej. Już ta okoliczność wskazuje, że odwołująca w chwili przyznawania świadczeń z Funduszu nie знаła sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej swojego pracownika i jak wynika z dalszych ustaleń, przyjęła inne kryterium ich przyznawania. Jeśliby nawet w wyniku następczego badania sytuacji życiowej zainteresowanego czy innych pracowników odwołującej, okazałoby się, że jego sytuacja materialna, życiowa i rodzinna była trudna, to i tak nie miałyby to znaczenia, gdyż w chwili przyznawania spornych świadczeń finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych odwołująca tej sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej nie badała. W konsekwencji w przedmiotowej sprawie zasadnie Sąd Okręgowy wskazał, że nie było potrzeby przeprowadzania dowodu z dokumentacji będącej w posiadaniu zainteresowanego i odwołującej spółki, mającej wykazać, iż sytuacja materialna zainteresowanego uzasadniała przyznanie mu świadczeń z Funduszu. Gdyby bowiem odwołująca rzeczywiście uwzględniała i badała sytuację materialną, życiową i rodzinną danego beneficjenta świadczeń przyznawanych z funduszu Socjalnego, już chociażby na etapie postępowania administracyjnego winna się nimi posłużyć. Tymczasem postępowanie przeprowadzane przez organ rentowy nie wykazało, aby odwołująca brała pod uwagę jakiegokolwiek dokumenty czy oświadczenia zainteresowanego i innych pracowników na temat ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, wskazujące, że przy przyznawaniu świadczeń z ZFŚS stosowała kryterium socjalne. Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny stwierdza, że pominięcie dowodu z dokumentów mających obrazować trudną sytuację życiową, rodzinną i materialną zainteresowanego, w momencie gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż w chwili przyznawania świadczeń sama odwołująca nie uwzględniała tych dokumentów, nie miało wpływu na rozstrzygnięcie. W sprawie badano bowiem to czy w chwili przyznawania świadczeń z Funduszu płatnik uwzględniał kryterium socjalne, przy czym akcent należy położyć na to, iż oceniano czy płatnik badał sytuację życiową, materialną i rodzinną swojego pracownika, a nie to czy rzeczywiście sytuacja życiowa, materialna i rodzinna danego pracownika była trudna.

Odnosząc się natomiast do podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego, wskazać należy, iż chybiony jest zarzut naruszenia przepisów art. 68 ust. 1 pkt. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 8 ust. 3 oraz art. 12a ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do dokonania analizy

prawidłowości wydatkowania przez odwołującą Spółkę środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Ugruntowany jest bowiem pogląd, że organ rentowy miał prawo do dokonania analizy przyjętych kryteriów socjalnych oraz kontroli prawidłowości wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a w szczególności badania tego czy przy rozdysponowywaniu środkami z funduszu stosowano kryterium socjalne, bowiem tylko w taki sposób może on prowadzić kontrolę prawidłowej realizacji przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych, do czego jest zobowiązany na mocy art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2012 r., sygn. I UK 140/12).

Odnosnie zaś wniosku apelującej o przedstawienie Sądowi Najwyższemu pytania prawnego: „czy art. 68 ust 1 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1442, z późn zm.) wobec brzmienia art. 8 ust 3 oraz art. 12a ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 592), upoważnia Zakład Ubezpieczeń Społecznych do badania legalności i zasadności wydatkowania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, w przypadku, gdy środki te są wydatkowane zgodnie z obowiązującym u pracodawcy Zakładowym Regulaminem Świadczeń Socjalnych”, w ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do przedstawienia Sądowi Najwyższemu tego zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia, albowiem nie budzi ono poważnych wątpliwości. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem, postanowienia regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych muszą być zgodne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami ustawy. Odnosnie zaś korzystania ze środków funduszu, zasadą ustawową, określoną w art. 8 ust. 1 ustawy, od której wyjątków nie może czynić regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, jest przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu w zależności od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Kwestia ta nie powoduje obecnie rozbieżności w orzecznictwie. Nie powoduje również rozbieżności w orzecznictwie stanowisko, iż organ rentowy jest uprawniony do kontroli przyjętych kryteriów socjalnych oraz kontroli prawidłowości wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a w szczególności tego czy przy rozdysponowywaniu środkami z funduszu stosowano kryterium socjalne. Jak wskazano bowiem powyżej, tylko w taki sposób może on prowadzić kontrolę prawidłowej realizacji przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych, do czego jest zobowiązany na mocy art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej. Ponadto przepis art. 86 ust. ustawy systemowej stanowi, iż inspektorzy kontroli Zakładu przeprowadzają kontrolę wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych przez płatników składek (ust. 1), a kontrola może obejmować w szczególności prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania zobowiązany jest Zakład (ust. 2 pkt 2).

Błędny był także zarzut naruszenia art. 8 ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz.1106 ze zm.). Przywołane rozporządzenie określa m.in. jakie przychody nie stanowią podstawy wymiaru składek. Ad causa w § 2 ust. 1 pkt 19 wskazano, że podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Z kolei art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych stanowi, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Przypomnieć należy, że zakładowy fundusz świadczeń socjalnych pozwala na finansowanie z niego tylko tych rodzajów działalności socjalnej, które są objęte ustawową definicją pojęcia „działalność socjalna”. Swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest jednak ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu – tzw. „kryterium socjalne”.

Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lutego 2008 r. II PK 156/07 (OSNP 2009/7-8/96) wskazywał, że możliwe jest przyjęcie średniego dochodu na członka rodziny, jako usprawiedliwionego kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z funduszu świadczeń socjalnych, bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o

świadczenia z tego funduszu. Pogląd ten był następnie powtarzany w orzeczeniach Sądu Najwyższego, w których akcentowano sprzeczność z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych wydatkowania środków Funduszu na finansowanie ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat, z pominięciem wspomnianych kryteriów socjalnych (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 sierpnia 2004 r., I PK 22/03, OSNP 2005 Nr 6, poz. 80; z dnia 16 sierpnia 2005 r., I PK 12/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 182; z dnia 6 lutego 2008 r., II PK 156/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 96).

Sąd Apelacyjny podziela wywody poczynione przez Sąd Najwyższy w przytoczonych orzeczeniach i ich uzasadnieniach.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu I instancji, że przedmiotowe świadczenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Świąt Wielkanocnych przyznane były zainteresowanemu bez oceny sytuacji rodzinnej, materialnej i życiowej, a zatem wbrew zasadzie wynikającej z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Jedynym kryterium rozdziału środków był fakt zajmowanego stanowiska w spółce.

Zważyć w tym miejscu należy, iż art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Podkreślić trzeba, że zasada wyrażona w art. 8 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, wyraża się w związku pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Im sytuacja osoby uprawnionej jest gorsza, tym wyższe przysługuje jej świadczenie. O spełnieniu kryterium socjalnego nie może być mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatem są rodziny (a nie tylko pracownicy) o najniższych dochodach. Nadto istotne jest także ustalenie takich progów dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości, aby urzeczywistnić ustawowy cel zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, tj. niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników.

Nie spełnia wymogu uwzględnienia powołanego wyżej kryterium socjalnego zastosowane przez apelującą kryterium stanowiska zajmowanego przez pracowników, którzy zostali podzieleni na grupy: pracowników zarządzających (dyrektorów) oraz pozostałych pracowników. Uprawnieni pracownicy mogą bowiem uzyskiwać różne dochody z tytułu zatrudnienia u apelującej, mogą także uzyskiwać dochody z innych tytułów, a także – w zależności od stanu rodzinnego – różny może być dochód przypadający na jednego członka rodziny uprawnionego. Ponadto kryterium zastosowane przez apelującą, nie uwzględnia w ogóle sytuacji rodzinnej ani życiowej osoby uprawnionej, a w konsekwencji brak było podstaw do uznania, iż zostały sfinansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne.

Zwrócić trzeba też uwagę, że zasada wyrażona w art. 8 ust. 1 ww. ustawy wymaga zastosowania kryterium socjalnego indywidualnie do każdego z uprawnionych i nie doznaje w tym zakresie żadnych wyjątków - w szczególności wyjątków takich nie może tworzyć regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Owszem w sytuacji, gdy z funduszu finansowane jest świadczenie zbiorowe – skierowane do niedającej się określić liczby osób, z którego może skorzystać każdy bądź tylko niektórzy pracownicy danego płatnika – nie bada się tego czy korzystający ze świadczenia spełnia kryterium socjalne. Pogląd ten prawidłowo uwzględnił Sąd Okręgowy, który zasadnie zmienił częściowo zaskarżoną decyzję organu rentowego i wyłączył z podstawy wymiaru składek świadczenia finansowane z Funduszu przeznaczone na organizowanie tzw. „dożynek” – zbiorowej imprezy integracyjnej. Jednak w sytuacji, gdy mamy do czynienia z indywidualnym świadczeniem, skierowanym bezpośrednio do określonej osoby, w określonej góry wysokości, to przy przyznawaniu świadczeń z Funduszu należy zawsze badać indywidualnie sytuację życiową, materialną i rodzinną beneficjenta świadczenia i od oceny tychże przesłanek warunkować możliwość przyznania świadczenia.

Odwołujący pracodawca w analizowanej sprawie winien był zatem dokonać analizy sytuacji życiowej, materialnej i osobistej pracowników przed przyznaniem przedmiotowych świadczeń. Nie musiało się to wiązać z podejmowaniem nadzwyczajnych działań ze strony pracodawcy, generowaniem dodatkowych sił i środków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wystarczające byłoby złożenie przez każdego pracownika oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny, ze wskazaniem ile osób i w jakim wieku składa się na rodzinę pracownika. Taka informacja ujmowałaby w istocie nie tylko dochody pracownika osiąmane u odwołującego, ale także dochody pracownika osiąmane

poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Powyższe obrazuje zarówno sytuację osobistą, rodzinną jak i materialną, jak tego wymaga ustawa. Stanowisko takie jest prezentowane zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i w literaturze przedmiotu.

Oparcie kryterium wysokości świadczeń wyłącznie na rodzaju zajmowanego stanowiska u płatnika, nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej.

Reasumując - przychód osiągnięty przez zainteresowanego z tytułu bonów towarowych oraz wypłaty środków pieniężnych z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, szczegółowo określony w zaskarżonej decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek w myśl art. 18 ust. 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106) oraz art. 81 ust. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008r. nr 164 poz.1027 ze zm.).

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Ewa Cyran	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------------------	---------------	-------------------------------